

„A” Kérdéssor

Ne feledd: Minden esetben gumikesztyű használata és mentőhívás (104, 112)!!!

I. (erős vérzés)

- Közúti balesetnél állt meg segítséget nyújtani. A bal karját fájlató, földön ülő kerékpáros lábszárán 8-10 cm-es roncsolt seb látható. A seb erős sugárban lüktetve vérzik.**
Sérülés: artériás vérzés a lábszáron, kar sérülés (esetleg törés)
Ellátás: A sérült lefektetése és a vérző láb felemelése, majd a szorító ruhadarabok, cipő eltávolítása. Ezt követő lépés a nyomáspont elnyomása, sebtamponálás, és nyomókötés. Közben mentőhívás. A kart ezután megnézzük, és szükség esetén rögzítjük háromszögletű kendővel.
- Személyautóval közlekedve egy mezőről hazafelét tartó kerékpáros elesik, a nála lévő sarló megvágta a nyakát. A földön ülő sérült nyakának bal oldalán nagy tátongó sebet lát, a sebből a vér erős sugárban lüktetve spriccel.**
Sérülés: nyaki artériás vérzés
Ellátás: A sérült lefektetése követően, a sérült mögé állva a nyomáspont elnyomása egy steril pólyával, vagy az ujjunkkal. Mentőhívás!
- Közúti balesetnél állt meg segítséget nyújtani. Motoros elesett, a motor egy járókelőt lökött fel, akinek a bal láb-szárából bőségesen folyik a vér, a járdán fekszik, hangosan kiabál.**
Sérülés: visszeres vérzés a bal lábszáron
Ellátás: A sérült lefektetése és a vérző láb felemelése. A szorító ruhadarabok, cipő eltávolítása. A seb megtisztítása, fertőtlenítés Betadinnal, nyomókötés, közben mentőhívás.
- Buszon utazva, hirtelen fékezést követően az egyik utas a kapaszkodónak esett. Homloka bal oldalán lévő zúzott sebből folyamatos vérzését észlel.**
Sérülés: vérző fejsérült, feltehetőleg vénás (folyamatosan folyik...)
Ellátás: sérült lefektetése fej megemelése, fertőtlenítés, nyomókötés. Mentőhívás
- Közúti balesetnél állt meg segítséget nyújtani. Fémlapokat szállító kisteherautóról lezúduló darabok sebesítettek meg egy segédmotor - kerékpárost. A sérült az útpadkán ül csuklóján, arasznyi sebből a vér nagy sugárban spriccel.**
Sérülés: artériás vérzés
Ellátás: a sérült leültetése, kar felemelése, nyomáspont elnyomása, a sérült karról a szorító ruhadarabok, gyűrű, óra ékszer eltávolítása, majd seb tamponálása, nyomókötés, mentőhívás.
- Elromlott egy jármű, az út szélén áll. A gépkocsivezető csuklóját javítás közben éles lemez szakította fel. A sebből lüktető vérzését észlel, a sérült sápadt, gyenge.**
Sérülés: artériás vérzés, **shockk-os** állapotban van a sérült!
Ellátás: Shockk fektetés!! (Fektetés megemelt lábakkal). A kar felemelése, nyomáspont elnyomása, seb tamponálása, nyomókötés, mentőhívás. Apró kortyokkal meg lehet itatni vízzel, (alkohol adása tilos)
- Közúti balesetnél állt meg segítséget nyújtani. A z egyik gépkocsi utasa a roncsba beszorulva ül, a hajás fejbőrén lévő sebből a vér nagy mennyiségben, folyamatosan folyik.**
Sérülés: vérző fejsérült, feltehetőleg vénás (folyamatosan folyik...)
Ellátás: fertőtlenítés, SAPKA kötés! Mentőhívás

II. (eszméletlen beteg)

- Két személygépkocsi ütközött, az egyik sérült kizuhant az ütközéskor, az útpadkán fekszik, mozdulatlan, furcsán, hörögve veszi a levegőt.**
Sérülések: eszméletlen, mivel kizuhant gerincsérülésre kell gondolni!
Ellátás: eszméletlen beteg ellátási séma szerint: Szükség esetén száj kitakarítás, légzés vizsgálat az áll kiemelésével (fej hátra hajtásával), ha nincs légzés, akkor újraélesztés, ha van légzés, akkor vagy az **ESCHMARK** műfogással vagy a fej hátra hajtásával lehet biztosítani a szabad légutakat. Mentőhívás
- Közúti balesetnél állt meg segítséget nyújtani, oszlopnak ütközött személygépkocsiban a kormányra borulva sérültet talál. Bal halántéka táján szivárgó vérzését észlel, szólításra nem válaszol.**
Sérülés: eszméletlen, fejsérült
Ellátás: eszméletlen beteg ellátási séma szerint: Szükség esetén száj kitakarítás, légzés vizsgálat az áll kiemelésével (fej hátra hajtásával), ha nincs légzés, akkor újraélesztés. Ebben az esetben **Rautek** műfogással kell kimenteni a sérültet, mivel az autóban nem lehet újraéleszteni.
Ha van légzés, akkor az autóban vagy az **ESCHMARK** műfogással vagy a fej hátra hajtásával lehet biztosítani a szabad légutakat. Mentőhívás
FONTOS: Kimentést csak akkor alkalmazunk, ha a sérült közvetlen életveszélyben van, vagy újraéleszteni kell!

3. **Közúti balesetnél állt meg segítséget nyújtani. Az oszlopnak ütközött gépkocsiban egy nem beszélő, nem mozgó, szeméit csukva tartó, kormányra borult sérültet talál, ülő testhelyzetben, a bal első ülésen.**
Sérülés: eszméletlen
Ellátás: eszméletlen beteg ellátási séma szerint: Szükség esetén száj kitakarítás, légzés vizsgálat az áll kiemelésével (fej hátra hajtásával), ha nincs légzés, akkor újraélesztés. Ebben az esetben Rautek műfogással kell kimenteni a sérültet, mivel az autóban nem lehet újraélesztani. Ha van légzés, akkor az autóban vagy az ESCHMARK műfogással vagy a fej hátra hajtásával lehet biztosítani a szabad légutakat. Mentőhívás
4. **Közúti balesetnél állt meg segítséget nyújtani. Több jármű ütközött, az egyik összetört személygépkocsi vezetőülésében talált sérült oldalra dőlve fekszik, mozdulatlan.**
Sérülés: eszméletlen
Ellátás: eszméletlen beteg ellátási séma szerint: Szükség esetén száj kitakarítás, légzés vizsgálat az áll kiemelésével (fej hátra hajtásával), ha nincs légzés, akkor újraélesztés. Ebben az esetben Rautek műfogással kell kimenteni a sérültet, mivel az autóban nem lehet újraélesztani. Ha van légzés, akkor az autóban vagy az ESCHMARK műfogással vagy a fej hátra hajtásával lehet biztosítani a szabad légutakat. Mentőhívás
5. **Két személygépkocsi ütközött. Az egyik gépkocsivezető a kormányra borulva fekszik. A másik jármű jelentősen összetört, vezetője nem tud kiszállni, lábait fájlalja.**
Sérülés: az egyik sérült eszméletlen, a másik egy lábsérült (feltehetően törés)
Ellátás: **Az eszméletlennel kezdjük, mert ő a súlyosabb.** Eszméletlen beteg ellátási séma szerint: Szükség esetén száj kitakarítás, légzés vizsgálat az áll kiemelésével (fej hátra hajtásával), ha nincs légzés, akkor újraélesztés. Ebben az esetben Rautek műfogással kell kimenteni a sérültet, mivel az autóban nem lehet újraélesztani. Ha van légzés, akkor az autóban vagy az ESCHMARK műfogással vagy a fej hátra hajtásával lehet biztosítani a szabad légutakat.
A második sérültet nem kell mozgatni, a talált helyzetben meg lehet támasztani két oldalról a lábait. Mentőhívás

III. (felső végtagi sérülés)

1. **Személyautóval közlekedve látja, hogy egy ön előtt haladó segédmotoros lehajt az úttestről és felbukik. Megáll segítséget nyújtani. Az idős sérült sisakot nem viselt, arcán horzsolások látszanak, bal könyöke fáj, duzzadt, deformált.**
Sérülés: könyök törés, fejsérülés is feltételezhető
Ellátás: sérült leültetése, a sérült karról a szorító ruhadarabok, gyűrű, óra ékszer eltávolítása, majd a könyök két háromszögletű kendővel való rögzítése. Az arcon lévő zúzódások tisztítása, fertőtlenítése Betadinnal. A sérült állapotától függően fektetésre is szükség lehet. Fejsérült fektetése: hanyatt, enyhén megemelt fejfel. Mentőhívás
2. **Autóból kiszálló utasa a havas úton megcsúszott, elesett. A sérült jobb felkarja duzzadt, deformált, mellkasa jobb oldalán fájdalmat jelez, mely minden légvételkor erősödik.**
Sérülés: felkar törés és bordatörés
Ellátás: félig ülőhelyzet (bordatörés miatt), sérült karról a szorító ruhadarabok, gyűrű, óra ékszer eltávolítása, majd a könyök két háromszögletű kendővel való rögzítése. Mentőhívás
3. **Közúti balesetnél állt meg segítséget nyújtani. A kerékpáros gyalogost lökött fel. A sérült bal vállában heves, lüktető fájdalmat érez, homlokán 3 cm-es szennyezett sebzés látható.**
Sérülés: Vállficam, vagy törés, vérző fejsérülés
Ellátás: sérült leültetése, a sérült karról a szorító ruhadarabok, gyűrű, óra ékszer eltávolítása, majd a váll két háromszögletű kendővel való rögzítése. Az arcon lévő seb tisztítása, fertőtlenítése Betadinnal, steril fedőkötés. A sérült állapotától függően fektetésre is szükség lehet. Fejsérült fektetése: hanyatt, enyhén megemelt fejfel. Mentőhívás
4. **Személygépkocsival közlekedik. Az Ön előtt haladó motoros kanyarban kicsúszik. Megáll segítséget nyújtani. A sérült bal könyökét fájlalja, nagyon nehezen mozgatja, többször rákérdez, hogy mi történt vele.**
Sérülés: könyök törés vagy ficam, agyrázkódás (fejsérült)
Ellátás: sisak maradhat, mert nem indokolja semmi a levételt. Illetve leveheti saját maga, sérült leültetése, a sérült karról a szorító ruhadarabok, gyűrű, óra ékszer eltávolítása, majd a váll két háromszögletű kendővel való rögzítése. Mivel fejsérült, ezért hanyatt kell fektetni, enyhén megemelt fejfel. Mentőhívás
5. **Közúti balesetnél állt meg segítséget nyújtani. Személygépkocsi utasát a roncsba beszorulva találja, aki önt kéri, hogy segítsen rajta. A sérült bal alkarja deformált, a sérülés területén sebzést lát, enyhe, szivargó vérzéssel.**
Sérülés: nyílt alkartörés
Ellátás: a sérült karról a szorító ruhadarabok, gyűrű, óra ékszer eltávolítása, a sebfertőtlenítése Betadinnal, steril fedőkötés és a végtag rögzítése egy háromszögletű kendővel. Mentőhívás

IV. (fejsérülés)

6. **Gyalogos gázolás történt, ön ált meg segítséget nyújtani. Az úttesten hanyatt fekvő sérült füléből és orrából gyenge, szivárgó vérzés észlelhető.**
Sérülés: koponya alapi törés
Ellátás: nyílt törés lévén a sebet steril gézlappal lefedjük Paritya kötéssel bekötjük a fülét és az orrát), a sérültet hanyatt fektetjük, fejét megemeljük és arra az oldalra fordítjuk a fejét amelyik oldalon van a vérzés, (ki tudjon csorogni). Szükség esetén a sérültet hasra fektetjük, a mellkasa, homloka és az álla alatt alátámasztva az orrból is könnyebben ki tud jönni a váladék. Mentőhívás
7. **Kerékpáros elesett, Ön érkezik a helyszínre elsőként. Rákérdezésre a sérülte elmondja, hogy szédeleg és nagyon fáj a feje.**
Sérülés: agyrázkódás
Ellátása: hanyatt fektetés enyhén alátámasztott fejjel. Mentőhívás
8. **Segédmotoros egy személygépkocsi elé hajtott, a bukósisak nem volt bekötve, leesett a fejéről. A sérült a motor mellett ül, bal füléből vér szivárog, fejét fájlalja. Többször megkérdezi, mi történt vele.**
Sérülés: Koponya alpi törés, agyrázkódás
Ellátás: nyílt törés lévén a sebet steril gézlappal lefedjük Paritya kötéssel bekötjük a fülét, a sérültet hanyatt fektetjük, fejét megemeljük és arra az oldalra fordítjuk a fejét amelyik oldalon van a vérzés, (ki tudjon csorogni a váladék). Mentőhívás
9. **Személygépkocsi árokba hajtott, az utas nem volt bekötve, a szélvédőnek esett. Homlokán duzzanat látható, rákérdezésre elmondja, hogy szédül és hányingere van.**
Sérülés: agyrázkódás
Ellátása: hanyatt fektetés enyhén alátámasztott fejjel. Mentőhívás
10. **Gyalogost gázoltak, Ön a gázoló autó mögött halad. Azt észleli, hogy a sérült mozdulatlan. Kocsijával felre áll, mire a helyszínre érkezik, a sérült már ül, fejét fájlalja.**
Sérülés: agyrázkódás
Ellátása: hanyatt fektetés enyhén alátámasztott fejjel. Mentőhívás

V. (alsó végtag)

1. **Személygépkocsi gyalogost gázolt. A sérült az úttesten fekszik, hangosan kiabál, bal combját fájlalja. A gépkocsivezető elmondja, hogy a gázolást követően 1-2 percig még nem panaszkodott, nyugodtan feküdt.**
Sérülés: combcsont törés, átmeneti eszmélet vesztes
Ellátás: a talált helyzetben rögzítés, két oldalról végig meg kell támasztani a végtagot, előtte a cipőt csizmát, szorító ruhadarabot el kell távolítani. Szükség esetén akár ollóval. Mentőhívás
2. **Tehergépkocsi kerékpárost gázolt. A sérült arca véres, bal bokáját fájlalja, mely duzzadt, deformált.**
Sérülés: boka törés, arcon horzsolások
Ellátás: a talált helyzetben rögzítés, két oldalról végig meg kell támasztani a végtagot, előtte a cipőt csizmát, szorító ruhadarabot el kell távolítani. Szükség esetén akár ollóval. Arcon lévő seb megtisztítása, fertőtlenítése. Mentőhívás

VI. (súlyos sérülés)

1. **Kerékpáros padkára hajtott és a szegélyköre esett. Hátát fájlalja, úgy érzi, hogy zsidbad a bal lába.**
Serülés: gerinc törés
Ellátás: talált helyzetben hagyjuk, tilos mozgatni. Kikérdezzük a sérültet. Mentőhívás
2. **Egy személygépkocsi nagy sebességgel fának ütközött. A vezető nem volt bekötve, medencéjét fájlalja.**
Sérülés: medence törés
Ellátás: talált helyzetben rögzítem (két oldalról megtámasztom). Mentőhívás
3. **Árokba hajtott egy gépkocsi, a vezetője a baleset során kizuhant a járműből, az árokban fekszik, segítséget kér.**
Serülés: gerinc törés, (medence és combcsont törése is lehet)
Ellátás: talált helyzetben hagyjuk, tilos mozgatni. Kikérdezzük a sérültet. Mentőhívás
4. **Nagy sebességgel haladó terepjáró gyalogost gázolt. A sérült a jármű alá csúszva fekszik, mindkét combját fájlalja.**
Sérülés: combcsont törés
Ellátás: a talált helyzetben rögzítés, két oldalról végig meg kell támasztani a végtagot, előtte a cipőt csizmát, szorító ruhadarabot el kell távolítani. Szükség esetén akár ollóval. Mentőhívás
5. **Motoros gödörbe hajtott és bukott ön előtt haladva. A sérült 10-15 métert repült az elesés helyéhez képest, az úttesten fekszik, eszméletlenül van.**
Serülés: gerinc törés, (medence és combcsont törése is lehet)

Ellátás: talált helyzetben hagyjuk, tilos mozgatni. A sisak maradhat, mert nem indokolja semmi a levételt. Kikérdezzük a sérültet. Mentőhívás

VII. Co mérgezés

1. **Autóvillamossághoz hobbi szinten, értő ismerősehez érkeznek. Jól hallható a garázsból egy gépkocsi motorjának hangja. Az ablakon benézve látja, hogy valaki a nyitott ajtóú autóban ül, arccal a kormányra borulva.**

Sérülés: Co mérgezés, eszméletlen

Ellátás: szellőztetés, míg szellőzik, mentőhívás. Rautek műfogással kimentés és eszméletlen beteg ellátási séma. Szükség esetén száj kitakarítás, légzés vizsgálat az áll kiemelésével (fej hátra hajtásával), ha nincs légzés, akkor újraélesztés, ha van légzés, akkor stabil oldalfeketéssel lehet biztosítani a szabad légutakat.

A CO- és benzinmérgezés keletkezése, tünetei és elsősegélye: (CO=> színtelen, szagtalan gáz)

CO keletkezése: kipufogógáz, kazán, helytelenül beszerelt gázkészülékek, idő előtt lezárt széntüzelésű kályha.

Tünetei: tarkótájékon szaggató, lüktető fejfájás, hányinger, lentről felfelé haladó izomgyengeség, eszméletvesztés, légzésbénulás.

Elsősegély: tiszta levegőre juttatni, stabil oldalfekvés, légzés hiánya esetén lélegeztetés.

VIII. Légúti idegentest

1. **Gyermekülésben utazó, apró műanyag építőjátékkal játszó kisgyermek hirtelen fuldokolni kezd, láthatóan erős légszomjjal küzd. Légvételeit sípoló hangjelenség kíséri.**

Sérülés: félrenyelés, légúti idegentest

Ellátása: bele tekintünk a szájba, hátha kézzel el lehet távolítani. Ha nem, akkor a gyermeket az ölkébe fektetjük, úgy, hogy a feje kissé lefelé lógjon, és 4-5-ször erőteljesebben a lapockái közé ütünk. **FONTOS:** a HEIMLICH műfogás 1 éves kor alatt tilos alkalmazni! Csecsemőket, tilos rázni! Az ő esetükben a gyermeket az alkarunkra fektetjük, úgy, hogy az arca a mutató és a középső ujjak között legyen, (nyitva maradjon a szája) és így ütögetjük meg a hátát. Ha a hátba csapások nem mozdítják ki az idegen testet és a gyermek még eszméletén van, alkalmazzon csecsemőnél mellkasi és gyermeknél hasi lökéseket! Ne alkalmazzon hasi lökést (Heimlich-manőver) csecsemőkön! Hatástalanság esetén újraélesztés!

2. **Felnőtt utasa szendvicset fogyaszt, miközben beszélgetnek. Hirtelen erősen köhög néhányat majd láthatóan nem kap levegőt, hangot adni nem tud.**

Sérülés: félrenyelés, légúti idegentest

Ellátása: bele tekintünk a szájba, hátha kézzel el lehet távolítani. Ha nem, akkor 4-5-ször erőteljesebben a lapockái közé ütünk. Hatástalanság esetén Heimlich műfogást alkalmazunk 4-5-ször. Sikertelenség esetén ezeket felváltva lehet alkalmazni. Végső esetben újraélesztés.

B kérdéssor

E- elméletben Gy- gyakorlatban

1. Soroljon fel biztonsági intézkedéseket egy baleseti helyszínen. E

Teendők:

- a gépkocsi motorját leállítjuk, elakadásjelzőt bekapcsoljuk a háromszöget kirakjuk, mindezt láthatósági mellényben.
- az utat mindkét irányból lezárni, a felesleges személyeket elküldeni.

2. Mutassa be a kimentés folyamatát E+Gy (RAUTEK)

Kimentést akkor alkalmazunk, ha a sérült közvetlen életveszélyben van: az autó ég, fel fog robbanni, le fog zuhanni, ráeshet valami stb. ..., vagy a sérültet újraéleszteni kell. A Rautek műfogást alkalmazhatjuk kocsiból történő kimentésre, de más térből, helyszínről való kimentésre is. (kivéve gerinc sérülés)

3. Ismertesse alábbi sérüléstípusok főbb jellemzőit- rándulás, törés, ficam E

Rándulás: erőhatás után a csontok eredeti helyzetükbe visszatérnek

Ficam: a csontfelszínek eltávolodnak, és kóros helyzetben rögzülnek. Az ízület duzzadt, deformált, a végtagot nem tudja mozgatni.

Ellátása: nem zárható ki a csonttörés. Tilos a ficamot „helyre tenni”!

Törés: fáj, duzzadt, deformált, nem tudja mozgatni, lehet nyílt is, így egyértelmű...

Ideiglenes rögzítés: -a talált helyzetben rögzítjük felső végtagon egy vagy két háromszögletű kendővel, alsó végtagon két oldalról megtámasztjuk. A sérült végtagon lévő ruházatot meglazítjuk, gyűrűt, órát ékszeret levesszük.

4. Ismertesse a jelentős vérvesztést szenvedett beteg tüneteit és ellátását. E+Gy (Shock)

Sokk: vérellátási probléma, önálló betegséggé változik. Oka, hogy a sérült hirtelen nagy mennyiségű folyadékot veszít, vérzéssel vagy égéssel. Életveszélyes állapot!

- A sokk-folyamat tünetei:
- a korábban zajgató beteg elcsendesedése, közömbössége.
- bőre sápadt, szürkés, tapintása hűvös, nyirkos
- pulzusa szapora (100/perc fölött), egyre nehezebben tapintható, mert csökken a vérnyomás.
- szomjúságra panaszkodik, fázik.

Ellátása: Nyugalomba helyezés és a kiváltó ok megszüntetése - sebellátás sérüléstől függően (pl. gyors és eredményes vérzéscsillapítás)

- sokk-fektetés
- itatása apránként, ha lehetséges
- gondos betakarása.

5. Ismertesse a mellkas sérülés főbb tüneteit és ellátását.

Levegővételekor, mozgáskor, illetve nyomásra jelentkező fájdalom. Felületes pihegő légzés, fulladásérzés. Vérés váladék felköhögése tüdőszérülésre utal.

Ellátása: Félig ülő helyzet biztosítása

6. Ismertesse a gerinc sérülés főbb tüneteit és ellátását. E+Gy.

A gerincoszlop teljes hosszában jelzett fájdalom, nem tudja mozgatni a végtagjait, érzés kiesés, zsibbadás, reflexek részleges vagy teljes hiánya, székletét, vizeletét maga alá engedi.

Ha a sérült eszméletlen, akkor a körülményekből következtethetünk, pl: magasból zuhanás, motoros baleset, hátára esett stb. (27) Óvatosan végig tapogatjuk a gerincet az esetleges deformációk észre vételezéséhez.

(Sajnos ez nem mindig kivitelezhető és nem ad pontos információt...) **Ellátás:** Ha a körülmények nem indokolják, teljes mozgástilalom. Ha a sérült eszméletlen, akkor a légutak biztosítása. ESCHMARK - műfogással vagy a fej hátra hajtásával. Ha a körülmények (veszély) miatt mozdítani kell a sérültet, a mentők megérkezése előtt, tálcafogással mozdítható, ha van 3 megfelelő segítő!

Tálcafogás: minimum 3 fő szükséges. Egy a fejet rögzíti, egy a törzs mellett egy a lábnál emeli fel a sérültet egyszerre.

7. Ismertesse a súlyos sérült elhelyezését légútbiztosítási igénye esetén. E

Légútbiztosításra eszméletlen állapotban van szükség. Nem tehető stabilba a sérült, ha súlyos sérülése van: gerinc-, medence-, combcsont törés. ESCHMARK-műfogás, vagy a fej hátra hajtásával lehet biztosítani a légutakat.

8. Mutassa be a bukósisak levételét. E+Gy

Bukósisak eltávolítása: Csak akkor távolítsuk el a bukósisakot, ha az feltétlenül szükséges (nincs légzés, eszméletlenség, hányás, vérzés). Feltételezni kell a nyakcsigolya sérülését.

Eltávolítás 2 személlyel:

- A sérült feje mögé állva a sisak alsó peremét két kézzel fogva rögzítse a fejet, enyhén maga felé húzza.
- A másik személy oldja ki az áll alatti rögzítő szíjat. Szemben állva fogja meg a két kézzel a sérült fejet hüvelykujjal az arcon, a többivel a nyakon és a tarkón.
- A beteg fejénél lévő személy távolítsa el a sisakot.
- Ezt a rögzítést tartsa meg az egyik, a másik elvégzi a további elsősegélynyújtást.

9. Mutassa be a súlyos sérült mozdításának lehetséges módszerét. E+Gy

Tálcafogás: minimum 3 fő kell a sérült megemeléséhez. Mindhárman egy oldalon a beteg mellett fél térdelő helyzetben helyezkednek el. Egy a fejnél, egy a törzsnél, egy a lábnál. A beteg alá nyúlva úgy emelik fel, hogy az alkarjukon legyen a súly. A fej részénél álló irányít, 3-ra egyszerre emelik fel a sérültet.

10. Ismertesse a törés jeleit, mutassa be az alsó végtag törésének ellátását. E+Gy

Törés: fáj, duzzadt, deformált, nem tudja mozgatni, lehet nyílt is, a deformitás felett seb látható A talált helyzetben rögzítjük felső végtagon egy vagy két háromszögletű kendővel, alsó végtagon két oldalról megtámasztjuk. A sérült végtagon lévő ruházatot meglazítjuk, gyűrűt, órát ékszert levesszük.

11. Ismertesse a törés jeleit, mutassa be a felső végtag törésének ellátását. E

Törés: fáj, duzzadt, deformált, nem tudja mozgatni, lehet nyílt is, a deformitás felett seb látható A talált helyzetben rögzítjük felső végtagon egy vagy két háromszögletű kendővel, alsó végtagon két oldalról megtámasztjuk. A sérült végtagon lévő ruházatot meglazítjuk, gyűrűt, órát ékszert levesszük.

12. Ismertesse az égés jellemző tüneteit, ellátását. E

Osztályozása:

- *elsőfokú* (bőrpír, fájdalom, kisimult felszín),
- *másodfokú:* égési hólyagok folyadékkal,
- *harmadfokú:* felszakadt hólyagok, szürkés-sárgás nem vérző sebalap
- *negyedfokú:* szenesedett szövetek.

Ellátása: Ha lehetséges, a ruha eltávolítása. Lehetőleg folyóvízzel 20 percig hűteni az égett területet, folyamatos hűtőborogatás. Steril gézlappal fedni, pólyamenetekkel rögzíteni. Többször kevés folyadékkal itatható a sérült. Tilos a sebbe bármit kenni, szórni!

13. Ismertesse az ájulás jellemző tüneteit, mutassa be az ellátását. E+Gy

Az agy átmeneti vérellátási zavarai miatti tünetek. Szédülés, fülzúgás, látászavar, sápadt arcbőr, majd összes esés.

Ellátás: hanyatt fektetés, megemelt lábakkal, ha egy két percen belül nem nyeri vissza az eszméletét, akkor eszméletlen beteg ellátása lép érvénybe.

12. Mutassa be a háromszögletű kendő használatát felső végtagon. Gy

14. Helyezzen fel nyomókötést, alkar! vérzés esetén. Gy

Vénás vérzés: sérült végtag felemelése, fertőtlenítés (Betadinnal), steril gézlap, egy két körkörös rögzítés után mullpólya a nyomás kifejtésére, majd további rögzítés körkörös pólyamenetekkel.

Artériás vérzés: végtag megemelése, **nyomáspont**, nincs idő fertőtleníteni! A seb **kitamponálása** gézlapokkal, újabb gézlapok felhelyezése, néhány körkörös pólyamenettel rögzítés, mullpólya a nyomás kifejtésére, majd rögzítés további körkörös pólyamenetekkel.

15. Helyezzen fel egy sapkakötést. Gy

16. Mutassa be a hasi sérült helyes fektetési módját. E+Gy

Hanyatt fektetés, alsó végtagtérdben felhúzva, alátámasztva, fejet enyhén megemelve, alátámasztva.

17. Mutassa be a sokk (= SHOCK) fektetés helyes fektetési módját. E+Gy

Sokk-fektetés: lapos fektetés, alsó végtag felemelése.

18. Mutassa be az ájult sérült helyes fektetési módját. E+Gy

Háton fektetés, alsó végtag felemelése.

19. Mutassa be a fejsérült helyes fektetési módját. E+Gy

Hanyatt fekvé enyhén megemelt fejjel. Szükség esetén oldalra fordított fej, hogy a váladék ki tudjon csurogni. Arcokoponya sérültet: hason fekvé, homloka, álla, mellkasa alatt alátámasztva.

20. Mutassa be a mellkasi sérült helyes fektetési módját. E+Gy

Félig ülő helyzet.

21. Ismertesse az ön helyszíni teendőit veszélyes anyagot szállító jármű balesete esetén E.

Teendők és tilalmak veszélyes anyagot szállító jármű balesetekor:

Teendők:

- a gépkocsi motorját leállítjuk, elakadásjelzőt bekapcsoljuk a háromszöget kirakjuk, mindezt láthatósági mel-
lányben.
- az utat mindkét irányból lezárni, a felesleges személyeket elküldeni,
- gőz, füst esetén csak szél irányából szabad megközelíteni és távozni.

Tilalmak:

- a jármű gyújtását, fényeit bekapcsolni,
- dohányozni,
- a sérült személyt a veszélyzónán belül ellátni. Az elsősegélynyújtónak el kell vinnie a sérültet a veszélyzónából, magát védenie kell gumikesztyűvel, a sérültről levett ruhát, kötszert egy csomóba kell gyűjteni.
- Tilos a vegyi anyaggal szennyezett sérültet szájából orrba lélegeztetni!

A mentők értesítésekor közölni kell:

- vegyi-szennyezésre utaló gyanút,
- a tartályszivárgás, kiszóródás kb. kiterjedését,
- a tábláról leolvasott alsó-felső számsort,
- a veszélyzónából eltávolított sérültek helyét.

22. Ismertesse a hasi sérülés jellemző tüneteit, veszélyét. E

Fajtái: máj, lép, hasnyálmirigy, gyomor, belek, vese, húgyhólyag (mellkasi sérüléssel együtt is jelentkezhet). Légérzékenyebbek a máj és a lép. Belőlük jelentős vérzés indulhat. A máj- és léptok alatt gyúlik össze a vér, majd később átreped. Ez a kétszakaszos vérzés. Veszélye, hogy hirtelen jelennek meg a súlyos tünetek.

Tünetei: tapintásra fokozódó fájdalom a hasban, és deszka kemény, 100/perc feletti könnyen elnyomható pulzus, **szürkésfehér sápadtság, hűvös, nyirkos bőr, aluszékonyság, szomjúság érzés (sokktünet).**

Ellátása: Fej, törzs egy szintben, alsó végtag térdben hajlítva, alátámasztva.